

AZ EGYHÁZ TÁRSADALMA – A TÁRSADALOM EGYHÁZA
EGYHÁZ ÉS TÁRSADALOM KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPÁBAN A 20. SZÁZADBAN

Nemzetközi tudományos konferencia

Nagyvárad, 2014. november 6–8.

Szervezők:

**Posticum Egyháztörténeti és Társadalomtudományi Intézet,
Nagyvárad**

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, Budapest

Szacsuvay Akadémia, Nagyvárad

**METEM – Magyar Egyháztörténeti Enciclopédia Munkaközösség,
Szeged**

Pécsi Egyháztörténeti Intézet

*“Világosan bizonyítható nálunk is, hogy a vallás nem elszigetelt,
elvonat ideológia, hanem konkrét társadalmi jelenség.”*

A Művelődési Minisztérium Egyházügyi Hivatalának vitaanyaga
az egyházpolitikai helyzetről, 1957. december 31.

Helyszín: Nagyvárad, Posticum Kulturális Központ, Teiului u. 26.

www.posticum.ro

[POSTICUM 3D PANORÁMA](#)

PROGRAM

2014. november 6., csütörtök

18:00-18:10 – Megnyitó

A konferenciát megnyitja: Nagy Mihály Zoltán, történész, a Román Kulturális Intézet alelnöke

18:10-19:00 – Könyvbemutató

Állam és egyház kapcsolata Közép-Kelet-Európában 1945 és 1989 között: intézmények és módszerek. Szerk. Nagy Mihály Zoltán – Zombori István. METEM, Budapest, 2014.

Remény a reménytelenségben. Főpásztorok a kelet-közép-európai diktatúrákban. Szerk. Soós Károly – Zombori István. METEM, Budapest, 2014.

Márton Áron és Jakab Antal erdélyi püspökök emlékezete/Gedenken an die Bischöfe Áron Márton und Antal Jakab aus Siebenbürgen. Szerk. Szabó Csaba. Balassi Intézet – Új Ember, Budapest – Wien, 2014.

A köteteket bemutatja: Balogh Margit, történész, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete tudományos főmunkatársa

Ecce sacerdos magnus. Tanulmányok Márton Áron püspökkészítelésének 75. évfordulójára. Szerk. Marton József – Bodó Márta. Szent István Társulat – Verbum, Budapest – Kolozsvár, 2014.

A kötet bemutatja: Marton József, a Babes Bolyai Tudományegyetem Katolikus Tanárképző Kar dékánja.

19:00: vacsora

2014. november 7., péntek

9:00-9:30 – Ö. Kovács József (PPKE, egyetemi tanár, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet Vidéktörténeti témacsoport, tudományos tanácsadó): *A vidéki egyházi társadalomtörténet összehasonlítási lehetőségeiről (20. század)*

9:30–10:00 – Tamási Zsolt (Marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Líceum, igazgató, Pécsi Hittudományi Főiskola, ösztöndíjas óraadó): *A kommunista papi békemozgalm gyökerei. Független magyar katolikus egyház-tervezet Horváth Mihály 1849-es autonómia-koncepciójában*

10:00–10:30 – Vértesi Lázár: (Pécsi Hittudományi Főiskola, főtitkár, PHF Pécsi Egyháztörténeti Intézet, tudományos munkatárs): „A világháború kálváriáját járva...”
Egyház és háország. Az első világháború a plébániai Historia Domusok tükrében

10:30–11:00 – szünet

11:00–11:30 – Sárándi Tamás (ELTE BTK, doktorandusz, Szatmárnémeti): *Társadalmi igény vagy állami propaganda? Adalékok a Magyar Ortodox Egyház megalakulásához, 1941–1944*

11:30–12:00 – Nagy Alpár (Babes Bolyai Tudományegyetem, Református Tanárképző Kar, Kolozsvár, egyetemi adjunktus): *A Erdélyi Református Egyház társadalmi integrációja a "kicsi magyar világban" (1940–1944)*

12:00–13:00 – Vita

13:00 – ebéd

15:00–15:30 – Zombori István (Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség (METEM), elnök, Budapest): *A katolikus klérus és a szerveződő kommunista hatalom 1944–45. Hamvas Endre püspök példája*

15:30–16:00 – Marton József (Babes Bolyai Tudományegyetem Katolikus Tanárképző Kar, Kolozsvár, dékán, egyetemi tanár): *A gyulafehérvári teológiai képzés a kommunizmus időszakában*

16:00–16:30 – Szabó Csaba (Balassi Intézet, Bécs, tudományos igazgatóhelyettes): *A Regnum a 20. században (társadalomtörténeti megközelítés)*

16:30–17:00 – szünet

17:00–17:30 – Petrás Éva (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, Budapest, tudományos titkár): *Nagy Tőhötöm útja a KALOT-tól a kommunizmus felé. Kísérletek, kudarcok és kontinuitás a szociális kérdés értelmezésében*

17:30–18:00 – Hantos-Varga Márta (PTE BTK, doktorandusz, Szeged): *Demokratikus társadalom(szervezés) és a katolikus egyház (1944–1946)*

18:00–18:30 – Latorcai Csaba (egyháztörténész, helyettes államtitkár, Miniszterelnökség, Budapest): *Észak-erdélyi és a partiumi főpapok az Országgyűlés felsőházában 1940–1944*

18:30–19:30 – Vita

19:30 – Vacsora

2014. november 8., szombat

9:00–9:30 – Gárdonyi Máté (Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, főiskolai tanár): *Az egyház a szocialista társadalomban – mint teológiai probléma*

9:30–10:00 – Bandi István (ÁBTL munkatárs, történész - szociológus): *Egyház és társadalom viszonyának koercitív változásai a második világháború végétől az ötvenes évek kezdetéig benedekrendi életképek tükrében*

10:00–10:30 – Bánkuti Gábor (PTE BTK Történettudományi Intézet, egyetemi adjunktus, PHF PEI, tudományos segédmunkatárs): *A jezsuiták működésének összehasonlító elemzése Romániában és Magyarországon a 20. században*

10:30–11:00 – szünet

11:00–11:30 – Csendes László (A Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanács, Bukarest kuratóriumi tag): *Megszállás vagy megszállottság? A "szovjet megszállás alól felszabadult" Román Népköztársaság támadásai a vallási önszerveződések ellen (1958–1964)*

11:30–12:00 – Jánosi Csongor (MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet Legújabb Kori Osztály, tudományos kutató): *Egyházzsolgálat határon túl. Református püspöki látogatások az Amerikai Egyesült Államokban 1963–1967 között*

12:00–13:00 – Vita, kiértékelés

13:00 – ebéd